

БАТАЄВА Ольга Вікторівна – провідний концертмейстер кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського.

Наукові інтереси: музична освіта, професійні компетенції піаніста-концертмейстера.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BATAIEVA Ekaterina Viktorivna – Dr Habil. (Philosophy), Professor, Department of Social Rehabilitation Technologies, Zhytomyr Institute of Economics and Humanities, University «Ukraine».

Circle of scientific interests: educational theory, social visualistics, history of Ukrainian sociology, practices of adaptation of forced migrants.

BATAIEVA Olha Viktorivna – Leading concertmaster, Department of Solo Singing and Opera Training, Kharkiv Kotlyarevsky National University of Arts.

Circle of scientific interests: musical education, professional competencies of a collaborative pianist.

Стаття надійшла до редакції 21.05.2025 р.

УДК: 7.01:37.013.43

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.14.015

ЖЕЛАНОВА Вікторія В'ячеславівна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9467-1080>

e-mail: v.zhelanova@kubg.edu.ua

КРЕАТИВНІСТЬ І ВІЗУАЛЬНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ХУДОЖНЬО-ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА

ЖЕЛАНОВА Вікторія В'ячеславівна. КРЕАТИВНІСТЬ І ВІЗУАЛЬНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ХУДОЖНЬО-ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА

У статті розглядається проблема формування художньо-проектної компетентності майбутніх дизайнерів через призму розвитку креативності та візуального мислення. Обґрунтовано, що саме ці якості є фундаментом професійної підготовки фахівців дизайнерського профілю в умовах сучасних трансформацій в освіті, культурі й креативній економіці. Наголошується, що креативність є базовою особистісною якістю дизайнера, яка забезпечує здатність до інноваційного мислення, генерації оригінальних ідей, створення нових форм і образів, що вкрай важливо в контексті художньо-проектної діяльності.

Ключові слова: дизайн, художньо-проектна компетентність, креативність, візуальне мислення, цифровізація, трансформація в освіті, педагогічні стратегії, професійна підготовка.

ZHELANOVA Viktoriia Viacheslavivna. CREATIVITY AND VISUAL THINKING AS THE FOUNDATION OF ARTISTIC AND DESIGN COMPETENCE OF FUTURE DESIGNERS

The article examines the issue of developing artistic and project-based competence in future designers through the lens of fostering creativity and visual thinking. It substantiates that these qualities serve as the foundation of professional training for design specialists in the context of ongoing transformations in education, culture, and the creative economy. The study emphasizes that creativity is a fundamental personal quality of a designer, enabling innovative thinking, the generation of original ideas, and the creation of new forms and images, which are crucial in the context of artistic and design activities. Visual thinking, in turn, is defined as the ability to perceive, analyze, and transform visual information, compositions, and concepts holistically, forming the basis of a designer's vision and allowing future professionals to carry out artistic and project-based tasks effectively.

The research analyzes scholarly approaches to understanding the concepts of «creativity», «visual thinking», and «artistic and project-based competence» within the framework of design education. The study outlines methodological tools that contribute to the development of these qualities among design students, including the use of project-based, studio-based, interactive, and visual-communication technologies, the implementation of design thinking, idea visualization, digital creative platforms, and interdisciplinary integration of artistic, technical, and humanities-based knowledge.

It is argued that the effective formation of artistic and project-based competence is not only the result of technical and aesthetic training but also the deep development of imaginative, associative, spatial, and critical thinking in future designers. This process is only possible with systemic pedagogical support for the development of students' creative potential. The conclusion highlights the need to improve the content of educational programs in accordance with contemporary challenges—digitalization, interdisciplinarity, and the growing role of creative industries. Future research perspectives include the development of effective pedagogical models for fostering designers' creative and visual potential in the educational process.

Keywords: design, artistic and design competence, creativity, visual thinking, digitization, transformation in education, pedagogical strategies, professional training.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах розвитку креативних індустрій та цифрової економіки професійна підготовка дизайнерів вимагає переосмислення традиційних освітніх підходів. Особливої актуальності набуває формування художньо-проектної компетентності як інтегрованого прояву фахових знань, умінь і творчого потенціалу майбутнього дизайнера. У цьому контексті ключовими чинниками стають креативність та візуальне мислення, які визначають здатність до генерації оригінальних ідей, їх естетичного втілення та адаптації до вимог ринку. Проте в освітній практиці часто спостерігається фрагментарність у розвитку зазначених якостей, недостатня цілеспрямованість у формуванні візуального мислення та обмеженість методичних підходів до розвитку креативного потенціалу студентів. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування ролі креативності й візуального мислення як основних компонентів художньо-проектної компетентності та розробки ефективних педагогічних стратегій для їх формування в процесі професійної підготовки дизайнерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому дискурсі поняття креативності й візуального мислення все частіше розглядаються як ключові когнітивні механізми, що сприяють інноваційності, міждисциплінарності та ефективності освітнього процесу, зокрема у сфері дизайну, мистецтва, архітектури та STEM-галузей.

За визначенням С. Симоненко, найвищим рівнем розвитку механізмів наочності є рівень візуального мислення, який забезпечує не

лише сприйняття образної інформації, а й її осмислення, трансформацію та використання для створення нових візуальних рішень. Візуальне мислення, на думку дослідниці, виступає важливим інструментом когнітивної діяльності, що поєднує процеси уявлення, моделювання та проектування, особливо актуальні в професійній підготовці дизайнерів [3]. У своїй науковій розвідці Н. Снісар фокусується на аспектах візуального сприйняття як невід'ємної складової процесу образного мислення та творчості студентів-дизайнерів. Дослідниця підкреслює, що саме здатність до глибокого й усвідомленого візуального сприйняття формує підґрунтя для розвитку креативного мислення, художнього бачення та інноваційного підходу до розв'язання проектних завдань у сфері дизайну [5]. Наукове дослідження М. Вінник, Є. Співаковської та І. Ільїної зосереджене на проблемах дизайн-мислення як цілісного підходу, що інтегрує пізнавальні, стратегічні та практичні компоненти й охоплює низку методів, спрямованих на створення інноваційних рішень [1]. Проблема формування візуальної компетентності студентів дизайнерських спеціальностей є предметом ґрунтовного наукового аналізу в роботах С. Алексеевої та С. Семенюк. У своїх дослідженнях авторки розглядають візуальну компетентність як ключовий компонент професійної підготовки майбутніх дизайнерів, підкреслюючи її значення для ефективного сприйняття, інтерпретації та трансформації візуальної інформації. Особливу увагу вони приділяють методам і засобам розвитку цієї компетентності у процесі фахового навчання, а також ролі візуального мислення в дизайнерській діяльності. На думку ук-

раїнських дослідниць креативність та візуальне мислення є критично важливими складниками розвитку професійної компетентності в умовах цифрової та гуманітарної трансформації освіти. Авторки зазначають, що в умовах сучасності особливо важливими є навички трансформації візуального образу у вербальну форму, здатність формувати текст на основі зображення, а також усвідомлення символічного змісту візуального образу. Візуальна компетентність, на позначення науковиць, передбачає здатність так презентувати інформацію у візуальному форматі, щоб вона ставала основою для генерації нових знань і трансформації мислення [2].

На перетині цих понять формується уявлення про візуальну креативність як здатність оперувати образами у новаторський спосіб. Цей феномен набуває особливого значення в освіті майбутніх дизайнерів, архітекторів, інженерів, де необхідно не лише вміти візуалізувати, але й творчо трансформувати образну інформацію. Питанням візуальної креативності, особливостям її розвитку та методам діагностики присвячене монографічне дослідження С. Симоненко та О. Грек. У своїй роботі авторки розкривають сутність візуальної креативності як складової професійного мислення майбутніх дизайнерів, аналізують чинники, що впливають на її формування, а також пропонують ефективні інструменти для її вимірювання й оцінювання у процесі навчання. Особливу увагу вони приділяють практичному застосуванню результатів дослідження в освітньому середовищі мистецьких і дизайнерських закладів. Дослідниці підкреслюють, що формування візуального мислення та креативності потребує інтеграції мистецьких і технологічних практик, використання інноваційних методик навчання (STEAM, дизайн-мислення, візуальні студії) [4].

Мета статті – обґрунтувати роль креативності та візуального мислення у формуванні художньо-проектної компетентності майбутніх дизайнерів та визначити ефективні педагогічні підходи до їх розвитку в процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Художньо-проектна компетентність – це інтегрована система знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій і творчих підходів, яка забезпечує здатність майбутнього дизайнера успішно виконувати комплексні проектні завдання з розробки візуальних та функціональних рішень у різних сферах дизайну.

У контексті дизайнерської освіти художньо-проектна компетентність включає:

- творче мислення і креативність, що дозволяють генерувати унікальні ідеї та концепції;
- візуальне мислення як здатність опрацювати, трансформувати і комунікувати інформацію через образи, форми, кольори, простір;
- проектну діяльність, яка передбачає системний підхід до вирішення дизайнерських завдань, враховуючи функціональні, естетичні, технічні та соціокультурні аспекти;
- професійну компетентність у застосуванні інструментів та методів сучасного дизайну, включно з цифровими технологіями;
- комунікативні навички, що забезпечують ефективну взаємодію з клієнтами, колегами та іншими учасниками проектного процесу;
- рефлексивність і здатність до самоаналізу, які дозволяють оцінювати якість власної роботи і постійно вдосконалювати професійні якості.

Це свідчить про те, що художньо-проектна компетентність є ключовою характеристикою фахівця в галузі дизайну, яка формує його здатність адаптуватися до вимог сучасного ринку праці, створювати інноваційні продукти й ефективно реалізовувати творчий потенціал у професійній діяльності.

У сучасному інформаційно-насиченому суспільстві діяльність дизайнера виходить за межі створення естетичних об'єктів і охоплює проектування нових смислів, досвідів і комунікаційних стратегій. У цьому контексті креативність і візуальне мислення постають як визначальні складові його професійної компетентності.

Науковці трактують креативність як здатність генерувати оригінальні ідеї, знаходити нестандартні рішення та адаптуватися до нових ситуацій (Дж. Тейлор, Дж. Гілфорд, П. Торренс). Дж. Гілфорд виділив креативність як окремий тип інтелектуальної діяльності, що ґрунтується на дивергентному мисленні [8]. П. Торренс розробив тести креативності, які й досі вважаються одними з найнадійніших інструментів вимірювання творчого потенціалу [12]. У педагогіці креативність нерозривно пов'язана з розвитком критичного мислення та самореалізацією особистості.

Паралельно досліджується візуальне мислення, що визначається як процес опрацювання інформації за допомогою образів, схем, моделей та символів. За М. Вертегеймером візуальне мислення є основою не лише художньої творчості, але й технічного конструювання, наукового від-

криття та проєктної діяльності [9]. Візуальне мислення, за Р. Арнхаймом, є особливим способом сприйняття і структурування інформації через образи, символи та просторові уявлення [7]. Сучасні дослідження Б. Моона акцентують на важливості візуалізації як інструменту пізнання та засобу передачі ідей у процесі навчання [11]. У працях Д. МакКіма підкреслено важливість візуального компонента в процесі наукового пізнання, розробки інженерних проєктів та дизайну [10].

Креативність у дизайнерській практиці трактується як здатність до нестандартного мислення, генерування оригінальних ідей, створення інноваційних рішень, що поєднують естетичну привабливість і функціональність [6]. Це не лише творча інтуїція, а й системне вміння аналізувати, інтерпретувати потреби цільової аудиторії та знаходити ефективні способи їх візуального вираження. У дизайнера креативність тісно пов'язана з умінням бачити проблему з різних ракурсів, порушувати шаблони й формувати нові смислові зв'язки.

Візуальне мислення для дизайнера – це особливий тип когнітивної діяльності, що базується на сприйнятті, інтерпретації та створенні образів. Воно дає змогу дизайнеру оперувати візуальною інформацією як інструментом пізнання, комунікації та проєктування [3; 7]. За допомогою візуального мислення дизайнер не лише транслює зміст через форму, а й моделює взаємозв'язки між формою, функцією та контекстом. Цей тип мислення є критично важливим для роботи з композицією, кольором, ритмом, простором та іншими елементами художньо-проєктної мови.

Синергія креативності та візуального мислення дозволяє дизайнеру ефективно діяти в умовах швидких змін і високої конкуренції, приймати нестандартні рішення, адаптуватися до нових технологій і вимог ринку. Обидва компоненти є фундаментом художньо-проєктної компетентності, оскільки забезпечують здатність не лише створювати візуальні продукти, а й формувати авторський стиль, інтерпретувати культурні коди, впливати на емоційно-естетичне сприйняття глядача. Отже, формування конкурентоспроможного дизайнера неможливе без цілеспрямованого розвитку його креативності та візуального мислення в процесі навчання.

У контексті підготовки майбутніх дизайнерів педагогічні стратегії спрямовані на формування творчого мислення, професійної гнучкості, візуальної культури й

здатності до інноваційного проєктування. Крім того, педагогічні стратегії забезпечують досягнення освітніх цілей, формування ключових компетентностей і розвиток особистості здобувача освіти. Вони включають сукупність принципів, методів, форм і засобів навчання, що адаптуються до контексту навчального середовища, потреб студентів і вимог сучасного суспільства, а також передбачають інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками, міждисциплінарність, використання цифрових технологій і орієнтацію на розвиток креативності.

Сучасні педагогічні стратегії та методи розвитку креативного потенціалу і візуального мислення студентів-дизайнерів спрямовані на формування здатності до нестандартного мислення, образного сприйняття світу, генерації нових ідей та візуальної інтерпретації інформації. Вони базуються на принципах активного, особистісно орієнтованого та дослідницького навчання, інтегруючи цифрові інструменти, міждисциплінарні зв'язки й практико-орієнтований підхід. Серед педагогічних стратегій можемо виокремити наступні:

1. Дизайн-мислення (Design Thinking). Це стратегія стимулює креативність через поетапне вирішення проблем: від емпатії до створення прототипу та тестування. Вона дозволяє студентам глибше зануритися в потреби користувача та генерувати інноваційні ідеї [1]. Такий підхід розвиває уяву, аналітичне мислення і здатність до візуального моделювання рішень.

2. Проєктно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning) сприяє формуванню художньо-проєктної компетентності через розв'язання реальних задач. У процесі проєктної діяльності студенти навчаються створювати візуальні концепції, працювати в команді, комбінувати різні стилі, медіа і технології для реалізації творчої ідеї.

3. Метод візуального сторітелінгу (Visual Storytelling) розвиває здатність майбутніх дизайнерів передавати інформацію, емоції та концепції через образи. Робота з наративами у форматі скетчів, ілюстрацій, колажів, графічних новел тощо поглиблює візуальну грамотність та образне мислення.

4. Мозковий штурм і метод SCAMPER є креативними техніками, які активізують дивергентне мислення. Студенти навчаються генерувати широкий спектр ідей, трансформувати образи, змінювати функції та форми об'єктів, шукати нові варіанти вирішення дизайнерських задач.

5. Скетчинг сприяє швидкому фіксуванню ідей, структуруванню думок і розширенню візуального словника майбутнього дизайнера, формує навички спонтанного художнього реагування.

6. Міждисциплінарні підходи (поєднання дизайну з іншими галузями знань – психологією, маркетингом, соціологією, екологією) стимулює формування нових типів візуального мислення і креативного підходу до вирішення комплексних задач.

7. Портфоліо-метод спрямований на розвиток рефлексії, візуальної самопрезентації та креативного самовираження. У процесі створення портфоліо здобувач освіти аналізує свій творчий шлях, робить акценти на індивідуальному стилі, що сприяє усвідомленому розвитку креативності.

8. Цифрові інструменти і віртуальні платформи (наприклад, Adobe Creative Suite, Figma, Procreate, VR/AR середовища, генеративний AI-дизайн) дозволяє розвивати як технічну креативність, так і візуальне мислення. Занурення у цифрові формати розширює межі візуальної виразності.

Зазначимо, що цифрові навички сьогодні є критично важливою складовою дизайнерської освіти і забезпечують відповідність підготовки сучасним вимогам індустрії та глобального ринку праці. Власне тому ефективна професійна підготовка майбутніх фахівців з дизайну потребує інтеграції цифрової грамотності на всіх етапах освітнього процесу. По-перше, необхідно створити умови для засвоєння основ цифрової грамотності та інформаційної безпеки, що є базовими для орієнтації у сучасному цифровому середовищі. По-друге, актуальності набуває оволодіння інноваційними програмними продуктами, які є інструментами повсякденної дизайнерської практики. По-третє, вагомим елементом цифрової підготовки є створення цифрового портфоліо, що слугує не лише засобом презентації власних робіт, а й інструментом формування особистого бренду в онлайн-просторі. Важливою складовою є також робота в міждисциплінарних командах, що передбачає володіння цифровими сервісами для спільної діяльності, а також розуміння специфіки кросфункціональної взаємодії.

Ключовим елементом перебудови освітнього процесу у цифровій парадигмі освіти є трансформація ролей викладача і здобувача освіти. Традиційна модель «викладач – джерело знань, здобувач освіти – пасивний споживач» змінюється на партнерську, динамічну взаємодію, де обидві

сторони активно залучені до процесу навчання. Роль викладача трансформується з носія знань у фасилітатора (наставника, модератора), який спрямовує навчання, допомагає студенту самостійно знаходити та критично осмислювати інформацію, організовує навчальний процес, стимулює комунікацію та взаємодію. Крім того викладач може виконувати роль куратора цифрового контенту, який відбирає, адаптує й створює якісний цифровий навчальний матеріал; інтегрує онлайн-платформи, візуальні засоби, симулятори, мультимедійний контент. Викладач може бути інноватором і розробником освітніх середовищ, використовуючи хмарні сервіси, e-learning платформи (Moodle, Google Classroom, Canvas тощо), цифрову аналітику успішності студентів, а також наставником з цифрової грамотності для опанування майбутніми фахівцями з дизайну інструментами цифрової комунікації, захисту даних, критичного мислення щодо інформаційних джерел тощо.

У контексті цифрової трансформації освіти роль здобувача освіти також зазнає суттєвих змін: він переходить від пасивного слухача до активного учасника навчального процесу. Такий студент залучається до проєктного, проблемно-орієнтованого та змішаного навчання, навчається самостійно планувати власний освітній маршрут і несе відповідальність за результати свого навчання. Водночас він виступає співтворцем контенту – самостійно створює презентації, відео, ментальні карти, блоги, публікації, працює з цифровим портфоліо. У новій освітній парадигмі студент здатен виконувати роль цифрового дослідника, який активно використовує інтернет-ресурси для пошуку, аналізу та створення знань, критично оцінює достовірність інформації й розвиває навички інформаційної грамотності. Окрім того, студент стає членом глобальної освітньої спільноти, що взаємодіє у віртуальному середовищі з іншими студентами, викладачами та фахівцями з різних країн, бере участь у міжнародних проєктах, масових відкритих онлайн-курсах (MOOCs), вебінарах та інших формах мережевого навчання [2; 11]. Така багатогранна трансформація підсилює його самостійність, критичність мислення та здатність до безперервного професійного розвитку.

З метою вдосконалення освітнього процесу на основі інтеграції креативних і візуальних практик у фахову підготовку майбутніх дизайнерів надамо деякі практичні рекомендації:

1. Впровадження креативних завдань, які не мають єдиної правильної розв'язки (open-ended tasks), що стимулюють дивергентне мислення, пошук оригінальних рішень, формування авторського стилю.

2. Розширення візуального досвіду через аналіз сучасного дизайну через використання кейсів з актуального дизайнерського ринку (брендинг, UI/UX, екологічний, соціальний, медіа-дизайн). Завдяки такому підходу студенти отримують можливість розпізнавати та аналізувати зразки ефективного візуального мислення, формуючи критичне ставлення до них.

3. Інтеграція методів арт-педагогіки – візуальні щоденники, скетчинг, мапування образів, колажування, сторітелінг – як інструментів розвитку уяви, образного мислення, здатності до композиційної та концептуальної роботи.

4. Проектування міждисциплінарних модулів (предметів дизайну) з курсами креативного письма, цифрових технологій, візуальної культури, філософії мистецтва тощо з метою комплексного розвитку особистості дизайнера й посилення його рефлексивної та критичної компетентності.

5. залучення практиків до навчального процесу, а саме проведення майстер-класів, воркшопів і проектних сесій за участю професійних дизайнерів, ілюстраторів, арт-директорів, що дозволить майбутнім дизайнерам переймати досвід реального творчого процесу та сучасних візуальних рішень.

6. Використання цифрових інструментів для візуального прототипування дає змогу швидко реалізовувати візуальні ідеї та презентувати їх у професійному форматі.

7. Розвиток візуального мислення через вправи на трансформацію образів. Застосування методик візуальних метаморфоз, аналогій, символічного дизайну (наприклад, «від об'єкта до знака», «від емоції до форми») розвиває здатність мислити категоріями візуального образу.

8. Формування середовища для самовираження і експерименту (внутрішні виставки, творчі хаби, діджитал-портфоліо).

9. Застосування рефлексивних методів навчання (включення регулярних обговорень, візуальних презентацій із самопоясненням, ведення дизайн-щоденників тощо) допомагає студентам усвідомлювати свій креативний процес і будувати індивідуальні стратегії саморозвитку.

10. Оцінювання, орієнтоване на процес і креативну динаміку, тобто на доповнення традиційного оцінювання системою форма-

тивного зворотного зв'язку, що враховує не лише кінцевий результат, а й етапи проєктного мислення, пошук ідей, експерименти та розвиток авторського бачення.

Такі підходи сприяють активному залученню студентів у процес творчого пошуку, розвивають їхню здатність до оригінального мислення, ефективного візуального комунікування та професійної адаптації в умовах сучасного ринку креативних індустрій.

Висновки та перспективи подальших розвідок. У процесі дослідження було встановлено, що креативність і візуальне мислення є ключовими передумовами формування художньо-проєктної компетентності майбутніх дизайнерів. Візуальне мислення забезпечує здатність до образного сприйняття, аналізу й трансформації візуальної інформації, що є фундаментом для розробки інноваційних дизайнерських рішень. Креативність, у свою чергу, виступає рушієм нестандартного підходу до проектування, художньої інтерпретації й створення унікального дизайну.

Проведений аналіз теоретичних джерел і педагогічних практик засвідчив необхідність системного розвитку зазначених якостей у майбутніх дизайнерів через інтеграцію міждисциплінарних підходів, методів візуалізації, проєктного навчання, практик дизайн-мислення та креативних методик. Формування художньо-проєктної компетентності відбувається ефективніше в умовах активного використання засобів візуального мислення (скетчинг, майндмепи, сторібординг) і стимулювання креативної активності студентів (методи мозкового штурму, аналогій, асоціативних рядів, рефлексивних практик).

Таким чином, креативність і візуальне мислення не лише взаємодоповнюють одне одного, а й створюють цілісну основу для розвитку професійної ідентичності дизайнера, здатного до самовираження, естетичного мислення, адаптації до викликів цифрової доби. У перспективі подальшого наукового пошуку доцільним вбачаємо розробку діагностичних методик і педагогічних моделей розвитку креативності та візуального мислення в освітньому процесі підготовки дизайнерів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Вінник М. О. Дизайн мислення. Курс лекцій: навч.- метод. посіб. / М. О. Вінник, Є. О. Співаковська, І.В. Ільїна. Херсон. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2023. 84 с.

2. Семенюк С., Алексєєва С. Формування візуальної компетентності студентів дизайнерських спеціальностей як психолого-педагогічна проблема. *3rd ISPC Science: Development and Factors its Influence*. Amsterdam, Netherlands. 2023. №182. С. 86–91.
3. Симоненко С. М. Візуальне мислення як найвищий рівень розвитку механізмів наочно-мисленнєвої діяльності. *Психологія – Психологія* – *Psychology*. URL: <https://surl.li/qlmdd>. Дата звернення 3.06.2025.
4. Симоненко С. М., Грек О. М. Візуальна креативність: діагностика та комп'ютерні технології розвитку: монографія. Одеса: Фенікс, 2010. 204 с.
5. Снісар Н. О. Візуальне сприйняття як невід'ємна частина процесу образного мислення та творчості студентів-дизайнерів. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2011. № 2. С. 78–79.
6. Що таке креативність у дизайні UX/UI? URL: <https://dizz.in.ua/uk/shho-take-kreativnist-u-dizajni-ux-ui/>. Дата звернення 26.05.2025.
7. Arnheim R. *Visual Thinking*. Berkeley: University of California Press, 2023. 345 p.
8. Guilford J. P. Creativity. *American Psychologist*. 1950. №5(9). P. 444–454.
9. Max Wertheimer. Productive Thinking. New edition by Viktor Sarris. Birkhäuser/Springer Nature. 2020. 257 p.
10. McKim R. H. *Experiences in Visual Thinking*. Brooks/Cole Publishing Company. 1980. 183 p.
11. Moon B. Visual Literacy in Teaching and Learning: A Literature Perspective. *Teaching and Learning* 2003. № 18(2). С. 25–31.
12. Torrance E. P. *Torrance Tests of Creative Thinking*. Scholastic Testing Service. 1974.

REFERENCES

1. Vinnyk, M. O. (2023). *Dyzain myslennia*. [Design Thinking]. Ivano-Frankivsk.
2. Semeniuk, S., Aliksieieva, S. (2023). *Formuvannia vizualnoi kompetentnosti studentiv dyzainerskykh spetsialnostei yak psykholohopedahohichna problema*. [The Development of Visual Competence in Design Students as a Psychological and Pedagogical Issue].
3. Symonenko, S. M. (2025). *Vizualne myslennia yak naivysshchy riven rozvytku mekhanizmv naочно-*

myslennievoi diialnosti. [Visual Thinking as the Highest Level of Development of Visual-Cognitive Mechanisms].

4. Symonenko, S. M., Hrek, O. M. (2010). *Vizualna kreatyvnist: diahnostyka ta kompiuterni tekhnologii rozvytku*. [Visual Creativity: Diagnostics and Computer-Based Development Technologies]. Odesa.
5. Snisar, N. O. (2011). *Vizualne spryniatia yak nevidiemna chastyna protsesu obraznoho myslennia ta tvorchosti studentiv-dyzaineriv*. [Visual Perception as an Integral Part of Figurative Thinking and Creativity in Design Students].
6. *Shcho take kreatyvnist u dyzaini UX/UI?* (2025). [What Is Creativity in Design?].
7. Arnheim, R. (2023). *Vizual'noye myshleniye*. [Visual Thinking]. Berkeley.
8. Guilford, J. P. (1950). *Tvorchestvo*. [Creativity].
9. Max, Wertheimer. (2020). *Produktivnoye myshleniye*. [Productive Thinking].
10. McKim, R. H. (1980). *Opyt vizual'nogo myshleniya*. [Experiences in Visual Thinking].
11. Moon, B. (2003). *Vizual'naya gramotnost' v prepodavanii i obuchenii: literaturnaya perspektiva*. [Visual Literacy in Teaching and Learning: A Literature Perspective].
12. Torrance E. P. *Testy Torransa po tvorcheskomy myshleniyu*. [Torrance Tests of Creative Thinking].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЖЕЛАНОВА Вікторія В'ячеславівна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: контекстне навчання, проблеми якості сучасної вищої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

ZHELANOVA Viktoriia Viacheslavivna –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Education Studies and Psychological-Pedagogical Sciences at Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University.

Circle of scientific interests: contextual learning, issues of quality in contemporary higher education.

Стаття надійшла до редакції 15.06.2025 р.